

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an: 2 Dolars

1 dition spéciale: 3 Dolars.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Télépli: St. 865

xxvème ANNÉE

15 Juillet 1930

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No: 301

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türki-
ye için 2 1/2, Âlâ kâğıd-
lısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cığaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève.

Yirmi beşinci sene

15 Temmuz 1930

FELSEFE

Ameli Ruhiyyat

LES INCERTITUDES DE L'HEURE

PRÉSENTE

Dr. Gustave Le Bon

5

Feverani[İmpulsif]ler daima tehlikelidirler, çünkü; düşünmeksizin harekete eden insanın nazarından şey-niyet [Réalité]ler kaçır. Mülâhazaya kabiliyetli fakat iradetsiz kimseler dahi muzirdirler, çünkü derhal bir karar ittihaz etmeyi istilzam eden vekayi' önünde, azmsizlikleri kendilerini felce uğrattır.

Politikada bir fi'l'in netaici bazan bizzat bu fiilden daha ziyade ehemmiyete malik olur.

Ne zaman muka -
vemet etmek, ne zaman
mukavemet etmemek

lazım olduğunu kendilerine öğretecek psychologia'i bir termometreye malik olacakları gün — ki daliba pek uzaktır — bir çok felaketlerden ictinab olunacaktır. Birinci Şarl fazla mukavemet ettiği için başını gaib etti ; on altıncı Loi şazla serfru ettiği için başı kiyotin önüne düşdü .

Yalnız âli bir psychologia'i nüfuz mühtelif tesirler altında kavmların ruhunun aksülamellerini evvelden görebilir, keşf edebilir. Reisleri böyle bir nüfuzu nazara malik bulunsaydı Almanlar Amerika'yı ıgzab etmez ve maglûb olmazlardı .

Siyasî hataların en ziyade sık, en ziyade mü-

tekerür menbaı.. sebepleri müteadid ve mürekkebe olan hadisatı, münferid sebeblere atf etmektir.

Müttefikler tarafından irtikâb olunan psychologia'i hatalar silsilesidir ki Almanya ya şu iki büyük neticeyi elde etmesine müsait oldu: « Entente » ı bozmak ve parasını itibardan düşürerek galiblere borclu olduğu tazminatın te-diyesini gayrı mümkün kılmak .

Austrianın hakikî kuvveti , Austria'yı teşkil eden muhtelif ırkların biri birlerine zıd temayülleri idi . Bu büyük imparatorluk, kinler muvazenesi üzerine bina olunmuşdu.

Fazilete

Sen yaşaki bizler rahat ölelim
Ey en yüksek emri sevmek olan din;
Melikesi şimdi ruhumun sensin!
Süd ninesi çocuk ruhumun sendin .

AB. DJ. 7 temmuz 1929

Bir recülü devletin zekâsı ne derece olursa olsun mevkii iktidara gelirken , kendisini mehbubülkulub kılmak için, cümhurların saiki olan ictihadı ta'kib etmeye çalışır . Ekserya bu vehiledir ki mevkii iktidarı gaib eder .

Muntehiblerden ihtiraz, mesuliyetler korkusu, munhasıran sa'atı hazıra endişesi bir yeni zaman recülü siyasisi için üç hata menbaı teşkil eder ve bunlardan kurtulmak onun için güçdür.

Tabii kanunların hareketini bozan «Etatist»[*] müdahaleler bir memleketin hayatını amikan ihlâl eden görünmez potlarla yüklüdür . Harb esnasında boğday üzerine konulan narh bunun bariz bir misalini teşkil eder . Köylüler derhal boğday zerini brakdılar . Hükûmet, muktezi boğdayı büyük masrafla haricden tedarike soura da narhı lağv etmeye mecbur oldu .

[.]Etatisme, her işin bevlet elile görülmesini, her iş için devletin müdnhalesine müracaat olunmasını, her eyilğin ve her teşebbüsün devletden beklenmesini kabul ve tervic edicilik mesleği demektir. «Etatist» bu mesleği mürevic bir zihniyetle hareket eden veya bu mesleği tervic eder demektir .

A. DJ.